

สิ่งแวดล้อม

ทวีศักดิ์ บุตรตัน

btawesak@gmail.com

ชุมชนกับผลกระทบ 'อีอีซี'

“โอไมครอน” ไวรัสโควิด-19 กลายเป็นพันธุ์ตัวใหม่ เป็นประเด็นที่ชาวโลกเฝ้าจับตาว่ามีพิษร้ายแรงแค่ไหนแพร่ระบาดเร็วกว่าสายพันธุ์เดลต้าหรือเปล่า และนักวิจัยสามารถคิดค้นพัฒนาวัคซีนที่มีประสิทธิภาพได้เร็วหรือไม่

ถ้ามีพิษร้ายแรง แพร่ระบาดเร็วและยังไม่มีวัคซีนเร่งออกมาปราบ แน่แน่นอนว่า สถานการณ์โลกจะปั่นป่วนหนักหนาสาหัสกว่านี้

ตอนนี้ชาวโลกก็ทำได้แค่ภาวนาให้ “โอมิครอน” เป็นแค่ไวรัสกระจุกๆ ไร้พิษสง

!เมื่อวันศุกร์ที่แล้วติดตามดูการถ่ายทอดสดการนำเสนอรายงานผลการศึกษารื่องปัญหาที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจากเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรืออีอีซี ของคณะกรรมการที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อสภาผู้แทนฯ และคลิกไปดูรายงานฉบับเต็มในเว็บไซต์ของรัฐสภา

ต้องชื่นชมการทำงานของคณะกรรมการชุดนี้ที่ศึกษาและลงพื้นที่สำรวจเก็บข้อมูล นำกลับมาจัดทำเป็นรายงานได้อย่างละเอียด

อย่างที่ทราบ รัฐบาล พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา มุ่งหวังให้โครงการ “อีอีซี” ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ที่จะชิงเตรา ชลบุรี และระยองเป็นจุด

เปลี่ยนประเทศไทย จะทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้า มีการตั้งเป้าลงทุนสำหรับโครงการนี้สูงถึง 1.7 ล้านล้านบาท

จากผลการศึกษาของคณะกรรมการชุดดังกล่าวพบว่า นโยบายอีอีซีมีปัญหาและเกิดข้อกังขาทั้งในเรื่องของผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ ผลกระทบกับชุมชน

อย่างเช่นโครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 จ.ชลบุรี การท่าเรือแห่งประเทศไทยจะถมทะเลหน้าอ่าวบางละมุงเพื่อทำท่าเรือ 1,445 ไร่ กันเป็นพื้นที่บ่อเก็บดินเลน 1,800 ไร่ และพื้นที่สำหรับอนาคตอีก 880 ไร่ ขุดลอกร่องน้ำโดยรอบพื้นที่และสร้างเขื่อนกันคลื่น ยาว 3,100 เมตร

ผลการศึกษาของคณะกรรมการที่ดินฯ พบว่า การท่าเรือฯ วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งบางละมุงถึงอ่าวนาเกลือที่เกิดจากการนำดินถมไปในทะเล เพียงแค่ 2 กิโลเมตร ทั้งที่พื้นที่ก่อสร้างนั้นกินระยะทางถึง 9 กิโลเมตร ข้อมูลที่ได้จึงไม่ครบถ้วน

ส่วนผลการศึกษาการถมทะเล 3,000 ไร่ของบริษัท เอ็กซอนโมบิล คอร์ปอเรชั่น ในพื้นที่อ่าวอุดมภายใต้โครงการอีอีซี ชี้ว่าถ้าโครงการนี้เกิดขึ้นจะมีผลกระทบกับชุมชนบ้านอ่าวอุดม ชุมชนอื่นๆ รวมไปถึงอ่าวนาเกลือ เมืองพัทยา และเกาะสีชังซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ทาง

จากพื้นที่ถมทะเลเพียง 7 กิโลเมตร

คณะกรรมการฯ เสนอให้มีการศึกษาศักยภาพและขีดจำกัดการรองรับการพัฒนาโครงการตามกระบวนการศึกษาด้านการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์หรือ SEA (Strategic Environmental Assessment) ไม่ใช่แค่ทำประเมินผลสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น

นอกจากนี้ประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมตามหลักการ “ธรรมนูญชุมชน” ของประชาชนอ่าวอุดม

รายงานของคณะกรรมการฯ พุดถึงชุมชนอ่าวอุดมว่าในอดีตเป็นชุมชนประมงพื้นบ้าน ออกเรือจับปลาตามฤดูกาล

เมื่อความเจริญย่างกรายเข้ามา มีการจัดตั้งโรงงานน้ำมัน โรงงานอุตสาหกรรมและท่าเรือน้ำลึก ความเปลี่ยนแปลงของชุมชนก็เกิดขึ้น ชาวประมงจำนวนหนึ่งทิ้งอาชีพหันไปเป็นลูกจ้างในโรงงานและท่าเรือ

สิ่งแวดล้อมในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปด้วย มีขยะมากขึ้น มีสารพิษที่ปล่อยออกจากโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งควันพิษน้ำเสีย ชาวอ่าวอุดมเจ็บป่วยด้วยโรคที่เกี่ยวข้องกับสารพิษ

สภาพความเปลี่ยนแปลงเป็นไปทางเลวร้ายกลายเป็นสถานการณ์บีบบังคับให้ชาวชุมชนต้องลุกขึ้นมาปกป้องตนเอง ด้วยส้อมหัวเรียวรู้ที่มาของชุมชนตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน คุณค่าของมรดกชุมชน ศึกษาผลกระทบและทางแก้ปัญหา การอยู่ร่วมกันในอนาคต มีการจัดตั้งเวทีแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างผู้คนในชุมชน

การผนึกกำลังอันเหนียวแน่นของชุมชนนำไปสู่การจัดตั้งธรรมนูญชุมชนบ้านอ่าวอุดมเมื่อ 8 ปีที่แล้ว เป็นการหลอมรวมระหว่างภาคอุตสาหกรรมกับชุมชนท้องถิ่นในการวางกติกาเพื่อพัฒนาพื้นที่อย่างยั่งยืน มีสุขภาวะที่ดี

หลังจากนั้นได้เกิดแนวคิดต่อยอดมาเป็นการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการเพื่อดูแลชาวชุมชนในกรณีเจ็บป่วยและเสียชีวิต ปรับปรุงพื้นที่ในโรงงานอุตสาหกรรมให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด ชาวชุมชนและเจ้าของโรงงานร่วมกันประชุมหารืออย่างน้อยเดือนละครั้ง

รายงานของคณะกรรมการฯ ยังระบุถึงปัญหาการลักลอบทิ้งของเสียจากอุตสาหกรรมและชุมชนสู่สาธารณะ เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในพื้นที่อีอีซี และมีการฉกฉวย

มติชน สุดสัปดาห์ Matichon Weekend Circulation: 500,000 Ad Rate: 480	Section: First Section/-			
	วันที่: ศุกร์ 3 - พุธที่ 9 ธันวาคม 2564			
	ปีที่: 42	ฉบับที่: 2155	หน้า: 25(กลาง)	
	Col.Inch: 67.84	Ad Value: 32,563.20	PRValue (x3): 97,689.60	คลิป: สีสี่
คอลัมน์: สิ่งแวดล้อม: ชุมชนกับผลกระทบ 'อีอีซี'				

ด้านมลพิษบ่อยครั้งในพื้นที่

ปัจจุบัน ในเขตอีอีซีมีโรงงานอุตสาหกรรม 9,900 โรงงาน ผลิตของเสียอุตสาหกรรมปีละ 5.1 ล้านตัน ส่งไปกำจัดร้อยละ 49 ของปริมาณทั้งหมด แต่มีโรงงานรับกำจัดกากของเสียอันตรายในพื้นที่เพียง 1 แห่ง

ปัญหาการลักลอบทิ้งของเสียตามสถานที่สาธารณะและมีแนวโน้มปริมาณกากของเสียที่เพิ่มมากขึ้นจากการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรม ส่งผลต่อการลักลอบทิ้งที่รุนแรงขึ้น

การจัดการขยะมูลฝอยชุมชนและน้ำเสียชุมชนต่างๆ ที่ไร้ประสิทธิภาพ ทำให้มีการตกค้างสะสมของขยะประมาณ 2 ล้านตัน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกำจัดได้เพียงร้อยละ 34 จากปริมาณที่เกิดขึ้นรวมวันละ 4,300 ตัน หากไม่เพิ่มประสิทธิภาพการกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง ภายในปี พ.ศ.2580 จะเกิดขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่าจากปัจจุบัน จะเกิดการตกค้างจากการกำจัดและสะสมตามสถานที่ต่างๆ ประมาณ 80 ล้านตัน

รายงานเสนอแนะรัฐบาลให้นำกลไกและเครื่องมือในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกให้มากกว่านี้ อาทิ มาตรการด้านการเงินและการลงทุน มาตรการด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อม

กล่าวโดยสรุปผลการศึกษาของคณะกรรมการดังกล่าวนี้ จึงประเด็นที่รัฐบาลต้องรีบนำไปปรับปรุงทบทวนอย่างเร่งด่วน เพราะถ้าไม่แก้ไขจะเกิดปัญหาในอนาคตอย่างแน่นอน ●